

เทศน์เช้า วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาคนเราปรารถนาความสุขนะ ทุกคนเราเกิดมาปรารถนาความสุข แต่ความสุขของใคร
ดูเด็กๆ สิ เรามีความยิ้มแย้มแจ่มใสกับเขา เขาก็มีความสุขของเขาแล้วนะ เด็กนี้แค่นี้มันก็มี
ความสุข แต่ผู้ใหญ่เราจะมีมีความสุขเพราะอะไรล่ะ เพราะความปรารถนาของเรา ความคิดของเรา
มันคิดไปแต่ตามแต่จินตนาการของแต่ละบุคคลนะว่าปรารถนาความสุข

นี่ค้นหาความทะยานอยาก ถ้าสนองมัน มันก็ว่าจะมีความสุข เห็นไหม เป็นความสุขด้วย
อามิสไง ความสุขด้วยอามิส ความสุขของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ความสุขเกิด
เทียบกับความสงบไม่มี ผู้ใดมีความสงบของใจ ผู้นั้นมีความสุขมาก”

เหมือนเรานั่งอยู่โคนไม้ นะ แล้วนั่งสมาธิ ทำใจให้สงบ นี่มีความสุขมาก แต่ใจให้สงบนี้มัน
สุขได้อย่างไรล่ะ ความสงบนี้เราค้นหากันไม่เจอ มันละเอียดอ่อนเกินไปไง คุณอาหารสิ อาหาร ถ้า
อาหารรสชาติเข้มข้น คนเขากินอย่างนั้น แต่ถ้าอาหารคนที่เคยรู้จักสุขภาพด้วยกันนี้ เขาจะกิน
รสชาติธรรมดาของมัน เวลาปลามาจากทะเลเนื้อหวานเนื้ออะไร มันรสอย่างนั้น แต่ถ้าเราไปทำ
ให้รสมันเข้มข้นขึ้นมา เราจะได้รสหวานของเนื้อปลาไหม

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเรา อาหารของใจมันละเอียดอ่อนขนาดนั้น เพราะเรามีศรัทธาเรามี
ความเชื่อ เราถึงเข้าใจเรื่องอาหารของใจ ถ้าอาหารของใจ ความสุขเกิดจากตรงนี้ ความสุขไม่ใช่
เกิดจากสิ่งที่โลกเขามองกัน การโฆษณา การสื่อต่างๆ สื่อเพื่ออะไร? ใอนันมันเป็นธุรกิจของเขา นี่
ว่าเป็นเหยื่อไง

นี่ขนาดว่าโลกก็เป็นเหยื่อนะ พระก็เป็นเหยื่อ ถ้าพระเป็นเหยื่อ เห็นไหม องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “โมฆบุรุษตายเพราะลาภ” ลาภเพราะอะไร ลาภสักการะนี่มันมีเบ็ดเกี่ยวอยู่

ถ้ามีเบ็ดเกี่ยวอยู่ ถ้าเรงับเข้าไปเท่าไรมันจะโดนเกี่ยวเบ็ดไปตลอด แต่คนที่มีสติ มีความสงบของใจ นี้อยู่กับโลกเขามั่นตอดเหยื่อนั้น ไม่กินเบ็ดนั้นไง

นี่ก็เหมือนกัน ภาวะของโลก นี้อยู่กับโลกโดยไม่ติดโลกนะ ถ้าอยู่กับโลกโดยติดโลก เพราะอะไร เพราะมันแบกโลก คนแบกโลก คนนั้นมีความทุกข์มากเพราะอะไร คำว่า “แบกโลก” เพราะเราปรารถนาจะให้สมความปรารถนาเราไง เราคิด เราต้องการสิ่งใด เราจะต้องให้สิ่งนั้นเป็นสมความปรารถนา นี่ก็คือแบกโลกนะ เพราะแบกโลกคือว่ามันไม่เป็นตามที่เราปรารถนาหรอก

มันเป็นไปตามสังขธรรมความจริง คนมีบุญมาเกิด ความเป็นบุญของคนนั้น สิ่งนั้นจะอำนวยความสะดวกให้กับคนที่มามีบุญมาเกิด คนมีบาปมาเกิด คนมีทุกข์ยากมาเกิด มันก็ต้องกระเสือกกระสนไปตามความทุกข์ยากอันนั้น อันนี้เป็นเรื่องของกรรม เป็นเรื่องสัจจะความจริง สัจจะความจริงอันนี้เกิดจากการกระทำของเรา สิ่งนี้เป็นอริยสัจ

เวลาเราทำบุญกุศล ทำบุญกับพระแล้วเราจะได้อะไร ทำบุญกับพระแล้วได้อะไร ทำบุญกับพระนี่เป็นแค่สื่อเฉยๆ ทำบุญกับอริยสัจ ความจริงต่างหาก เพราะเราสละออกไป เราสละด้วยหัวใจของเรา พระก็เป็นปฏิคาหก ถ้าไม่มีพระเราก็สละไม่ได้ เราก็ทำบุญไม่ได้ ถ้าไม่มีเรา พระก็ไม่ได้สิ่งนั้นจากเรา นี่มันได้ประโยชน์กัน ๒ ฝ่าย ๒ ฝ่ายนี้เป็นโลกใจ สิ่งนี้เจืองานชีวิตการดำรงไป

แต่ถ้าหัวใจ เห็นไหม ผู้เสียสละสิ่งนั้นออกไป เราจะสร้างสิ่งใดไว้หรือหรานาไหน สิ่งนั้นก็เป็สมบัติของโลก แต่หัวใจของผู้สละมันไปสวรรค์ มันไปสิ่งที่มีความสุขของมัน ผู้ที่รับเห็นไหม ปฏิคาหก สิ่งนี้เป็นเรื่องของปัจจัย ๔ เครื่องอาศัย เราอาศัยสิ่งนี้อยู่ แล้วเราประพฤติปฏิบัติให้ใจของเราพ้นออกไปจากกิเลส ประโยชน์เกิดขึ้นมาจากเราเข้ามาพบกัน แล้วแยกออกจากกัน

นี่ก็เหมือนกัน ปฏิคาหก ผู้ที่ให้ให้ด้วยความบริสุทธิ์ ผู้รับรับด้วยความบริสุทธิ์ สิ่งนี้มันเป็นเรื่องของโลก อาหารนี้เรากินเข้าไปขนาดไหนมันก็ขับถ่ายออกไปทั้งหมด มันไม่อยู่กับเราตลอดไปหรอก สิ่งนี้เป็นการดำรงชีวิต สิ่งนี้เป็นเรื่องของโลก แต่ถ้าหัวใจมันเป็นสิ่งทีอาศัยสิ่งนั้น นี้อยู่กับโลกโดยไม่แบกโลกไง ถ้าอยู่กับโลกโดยแบกโลก มันจะต้องการสิ่งนั้น มันต้องการความปรารถนาของมัน มันต้องการปรารถนา มันจินตนาการของมัน แล้วมันแสวงหาสิ่งนั้นของมัน

ถ้าตามความเข้าใจ เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เวลาเรานั้น หรือเรากินตามความพอใจของเรา เราไปนั่งสมาธิได้ไหม เวลาเรากิน เรามีความสุขของเรา เพราะอันนี้มันเอรีดอ้อยในลิ้นของเรา แต่เวลาไปนั่งสมาธินะ ไปนั่งโง่งงอยู่นี่ มันก็ไปเสียใจตอนนั้นไง ทำไมมันภาวนาไม่ได้ละ เห็นไหม ความสุขที่มันกระทบกับลิ้น กับความสุขที่สัมผัสของใจ ใจสัมผัสกับสัมมาสมาธิ ใจสัมผัสกับความสงบของใจ

สิ่งที่ความสงบของใจนี้ อาหารที่ละเอียดกว่า เราถึงต้องสละอันหยาบเพื่อจะไปเอาอันละเอียด เหมือนคนที่เขาเดินทางไป เขาไปเจอสิ่งที่เป็นปุ๋ยเป็นอะไร เขาแบกไป ถ้าเขาแบกไปฝนตก ถึงชำระกับเรื่องของปุ๋ยนั้นร่างกายของเขา ถ้าเขาเดินไปข้างหน้า เขาไปเจอเงิน เขาทิ้งจากปุ๋ยนั้นเขาเอาเงิน เขาไปข้างหน้าเขาเจอทอง เขาเอาทอง แต่ถ้าทฤษฎีของโลก การแบกโลกคือมันไม่ยอมทิ้งสิ่งใดเลย ถ้าเราปรารถนาสิ่งใด เราต้องการสิ่งนั้น เราจะเสพสิ่งนั้นตลอดไป มันไม่ยอมทิ้งสิ่งที่หยาบเข้าไปเอาสิ่งที่ละเอียด แล้วมันจะเข้าไปหาความสุขอันละเอียดได้อย่างไร ถ้ามันไม่เข้าไปหาความสุขอันละเอียด แล้วอะไรเป็นความหยาบเป็นความละเอียดละ

สิ่งที่เป็นความหยาบความละเอียด เพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมไว้ ไฉน ธรรม สิด สมาธิ ปัญญา ทาน สิด ภาวนา...ทาน การสละทานกัน คนทำทานกันนี้ โอโฮ! คนนี้มีบุญญาธิการมาก ทำทานมาก เขาสร้างของเขามา เขาถึงมีสิ่งที่สละ คนที่ไม่สร้างมา ในสมัยพุทธกาล สามิภรรยา มีผ้าอยู่ผืนเดียว เวลาไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อยากสละมาก แต่มีผ้าอยู่ผืนเดียว จะสละก็สละไม่ได้ เพราะอะไร เพราะภรรยาอยู่ที่บ้าน เวลาออกจากบ้านก็ใช้ผ้าผืนนี้ไง สละไม่ได้ สละไม่ได้ จนสิ้นสุดท้ายแล้วสละออกไป สละจนตัวเองไม่มีนะ เราไม่มีผ้านุ่ง ไปนุ่งไปไม่ไฉน

“เราเป็นผู้ชนะแล้ว เราเป็นผู้ชนะแล้ว”

กษัตริย์นั่งอยู่ด้วย “ชนะอะไร” เพราะกษัตริย์ เรื่องของกษัตริย์ เรื่องการทำสงคราม ถ้าชนะมันชนะได้อย่างไร ในพื้นที่ของเรา ถามว่า “ชนะอะไร”

“ชนะความผูกพันของใจที่ติดในเรื่องเหตุผลในเรื่องของผ้านี้ไง”

เราเป็นคนที่ไม่มีความผูกพัน ไม่มีเสื้อผ้าอาศัยเลย แล้วมีผืนเดียวเราสละได้อย่างไร มันความติดพันมันผูกพันใจ เราแพ้กับจินตนาการ แพ้กับความเห็นของตัวเอง แต่ถ้ามันสละออกบัพ เป็นผู้ชนะ

เห็นไหม กษัตริย์มีความชื่นชมมาก ให้ปัจจัย ให้เงินให้ทองขึ้นไป นี่บุญเกิดเดี๋ยวนั้นนะ เกิดเดี๋ยว นั้นเพราะอะไร เพราะเขาทำกันในปัจจุบันนั้น

แต่เราทำกัน เรามีความคิดอะไร เรามีความเห็นอะไร นี่มันไม่มีบริสุทธฺ์ใจ ปฏิภาหฺกไม่ บริสุทธฺ์ สิ่งที่ไม่บริสุทธฺ์มันถึงไม่ได้ผลตามความมุ่งหมายอันนั้น สิ่งที่เขาให้ความมุ่งหมายอันนั้น นี้ถึงบอกผู้ที่เขาได้ทำบุญมหาศาลของเขา เพราะเขาสร้างบุญของเขา มา เขาก็ได้สละของเขา เขาก็ มีความสุขของเขา แต่ถ้าเรามีของเรามากไหน สิ่งที่มีมากมีน้อยมันอยู่ที่เจตนาของเรา ถ้าเจตนา ของเราบริสุทธฺ์ อันนี้บริสุทธฺ์มาก จะมากจะน้อยอยู่ที่เจตนาของเรา อยู่ที่หัวใจของเรา สิ่งนี้เป็น ประโยชน์กับเราขึ้นมา ถ้าเราได้มีการสละออกนะ สิ่งที่สละออกเหมือนน้ำ น้ำถ้าเรากักขังไว้ น้ำ จะเสีย ถ้าเราให้น้ำนั้นได้หมุนเวียน น้ำนี้มันจะอะไร? นี่ใจมันได้หมุนเวียน สิ่งนี้เป็นอะไร หมุนเวียน

แต่ถ้ากักเสกมันดั่งไว้ มันยับยั้งไว้ มันไม่ยอมของมัน สิ่งนี้มันก็ทำให้สิ่งที่เป็นความหยาบๆ นี่สิ่งที่ยาบๆ ยังสร้างกันได้ด้วยแสนยาก เวลาคนมีโอกาศและไม่มีโอกาศ คนที่มีโอกาศ คนที่ เขาอยากทำบุญกุศลมีนะ เขาต้องการื่อนานบุญ เขาต้องการที่ไว้ใจของเขา เขาทำบุญของเขา เขาก็ หาสิ่งนั้นไม่ได้ พระของเราที่แสวงหาก็กพยายามแสวงหา พยายามดั่ง พยายามว่าสิ่งนี้มีความ จำเป็นๆ

มันเป็นความหยาบๆ ทั้งนั้นแหละ สิ่งที่เป็นความละเอียดอ่อน ทำไมองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่ที่โคนต้นโพธิ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้นี้ยังไม่มีโบสถ์ ไม่มีวิหาร ไม่มีวัตถุสิ่งใดๆ เลย เป็นป่าล้วนๆ อยู่โคนต้นโพธิ์นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ธรรมอันนั้นต่างหาก

พระก็เหมือนกัน ถ้าพระผู้ที่ประพฤติปฏิบัติมันจำเป็นสิ่งใด ไม่มีความจำเป็นสิ่งใดเลย ใน เมื่อเราจะเอาใจของเรา เราเอาใจของเราอย่างเดียว แต่สิ่งที่ว่าปัจจัยเครื่องอาศัย องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกว่าปัจจัย ๔ เครื่องอาศัยนี้ไม่ปฏิเสธ สิ่งนี้ไม่ปฏิเสธนะ

พระเรามีบริขาร ๘ ถ้าบริขาร ๘ นี้ไปได้แล้ว เวลาบวชขึ้นมาในปีตัดตั้ง บาตรนี้สำคัญที่สุด เพราะบาตรนี้เป็นการดำรงชีวิต แล้วชมกรกคือสิ่งที่กรองน้ำ น้ำกับบาตรนี้เป็นการดำรงชีวิต แล้ว ผ้าเครื่องอาศัยเท่านั้น แล้วเรากิจกาจารไปนี่มันมีข้าวตอกบาตร นั่นดำรงชีวิตของเราได้แล้ว ถ้า

ดำรงชีวิตของเราได้แล้ว เราประพฤติปฏิบัติได้แล้ว เราประพฤติปฏิบัติ เราเอาใจของเราได้แล้ว นี่มันละเอียดขึ้นไป

สิ่งที่ละเอียด ถ้าเราคิดว่าละเอียด เราไม่ต้องการ เราไม่คิดสิ่งที่เป็นหยาบ มันจะเข้ามาละเอียด ถ้ามันคิดสิ่งที่เป็นหยาบ ถ้าเรามีการก่อสร้าง เรามีการว่าสิ่งนี้เป็นหน้าที่ของพระ สิ่งนี้เป็นหน้าที่ของพระ มันจะเป็นความกังวลนะ มันจะคิด มันจะจินตนาการตลอด เดินจงกรมก็ว่านี่จะต้องทำอย่างนั้น จะต้องทำอย่างนั้น มันเป็นนิวัตรธรรมทั้งหมด สิ่งนี้เป็นเรื่องของโลกเขาที่เขาจะจูนเจอกับพระ สิ่งที่เขาเป็นพลาธิการ เขาจะส่งเสริมขึ้นมา นั่นเป็นหน้าที่ของโลกเขา หน้าที่ของพระ เห็นไหม รบกับกิเลส รบกับตัวเอง นี่หยาบละเอียดก็เข้ามาตรงนี้ ถ้าหยาบละเอียดเข้ามาตรงนี้มันจะเห็นคุณค่าของมัน พระถึงอยู่ที่สูงกว่า เห็นไหม ครูบาอาจารย์เราอยู่เหนือกว่าเรา

เวลาทิศ บริหารทิศ ครูบาอาจารย์อยู่เบื้องบน พ่อแม่อยู่เบื้องหน้า เพื่อนอยู่เบื้องข้าง บ่าวไพร่อยู่เบื้องล่าง เราบริหารทิศอย่างไร ครูบาอาจารย์อยู่สูงเขา ในเมื่อเราอยู่สูงเขา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน พระอนันต์เป็นพระโตดาบันนะ “ดวงตาของโลกดับแล้ว” ดวงตาของโลกใจ ดวงตาของโลกเป็นผู้ชี้แนะทั้งหมด เป็นผู้ชักนำ เป็นผู้ชี้แนะความถูกความผิดของสังคัมของโลกทั้งหมดเลย นี่ก็คือครูบาอาจารย์ของเรา เพราะมันเห็นจากจิตดวงนั้นใจ

เราบริหารกัน เขาบริหารกันเรื่องการบริหาร ต้องบริหารจัดการทั้งหมด แต่ในเมื่อเรื่องของกิเลส มันบริหารจัดการได้อย่างไร ถ้าเราไม่เคยเห็นสิ่งต่างๆ เราไม่เคยเห็นข้อมูลเรื่องของหัวใจ เรื่องการเกิดดับ เรื่องของกิเลส จะบริหารได้อย่างไร เราจะไม่สามารถบริหารได้เลย แต่ถ้าเมื่อครูบาอาจารย์ของเราเห็น รู้เท่าทันความเป็นจริงของอาการของใจ การเกิดดับของอาการของใจ ความต้องการของมัน การหิวกระหายของมัน แล้วจะบริหารจัดการมันอย่างไร

สิ่งใดก็แล้วแต่ที่เหมือนเด็ก เราจะสอนลูกของเรา เราจะสอนหลานของเราให้เติบโตขึ้นมาวิชาการอย่างไร การประพฤติปฏิบัติที่มันจะก้าวเดินอย่างไรขึ้นมา จะพัฒนาขึ้นมาอย่างไร ถ้ามันไปติดในเรื่องของหยาบๆ มันก็ติดหยาบๆ อยู่อย่างนั้น ถ้าเราปล่อยสิ่งนั้นเข้ามา เขาบอกพวกนี้ไม่มีอำนาจวาสนา ไม่ได้อยู่ที่หรรษา ที่สมควรกับสมณะ นั่นเป็นความเห็นของโลก ถ้าเราคิดคำนี เราติดของเขา เราจะสละสิ่งหยาบๆ มาไม่ได้เลย เขาพูดอย่างนั้นคือเขาเป็นคนโง่โง่

โลกนี้มีคนโง่มากกว่าคนฉลาด ในเมื่อคนโง่เขาเห็นแต่เป็นพระวัตถุ แล้วเขาว่าสิ่งนั้นเป็นบุญกุศล แล้วเราไปติดเขา เราก็อยู่ต่ำกว่ากระแสของโลกนี้ ในเมื่อเราวางกระแสของโลก เรื่องนี้

เป็นเรื่องของโลกเขา เป็นเรื่องความเห็นของวัตถุที่เขาเห็นกัน เราจะเอาสิ่งที่ละเอียดกว่านี้ ฉะนั้น
สิ่งที่โลกธรรมนี้เวลากระเทือนใจเรา เห็นใหม่ ไม่เป็นโมฆบุรุษ ไม่ติดในลาภ เราจะทอดเหยื้อ
นั้น ไม่กินเบ็ดนั้น ถ้าเรากินเบ็ดนั้น เราจะเป็นภาระแบกโลกตลอดไป เราจะกินเหยื้อนั้น แต่เราไม่
กินเบ็ดนั้น เราถึงสละเรื่องของวัตถุ แล้วเราพยายามเอาเรื่องของจิตใจ เรื่องการบริหารของหัวใจนี้

ถ้าการบริหารของหัวใจนี้ เห็นใหม่ นี้บริหารโลก เพราะหัวใจ โลกนี้เกิดจากใจดวงนี้ การ
ก่อสร้างทุกอย่างเกิดจากคนคิดก่อน เกิดจากการบริหารจัดการจากใจดวงนี้ เป็นคนสร้าง
จินตนาการออกมา โลกเกิดจากตรงนี้ไง เราไปดับความดิ่งคูดของโลก เราไปดับสิ่งที่เป็นโลก เรา
บริหารโลก เราควบคุมโลก เราควบคุมจักรวาลทั้งหมดเลย ในเมื่อเราควบคุมใจดวงนี้ได้หมด แล้ว
บริหารใครก็ได้ นี่ดวงตาของโลกอย่างนี้ไง โลกนอกโลกใน โลกนอกคือความคิดของเรา คือจิตที่
พาดายพาดเกิด โลกจากข้างนอกมันเป็นประสาของเขา มันเป็นอจินไตย มันหมุนไปตลอดเวลา แต่
ถ้าใจกำจัดโลกในนี้จบ จบสิ้นกระบวนการทั้งหมด นี่คือดวงตาของโลก นี่คือการชี้แนะ

ในเมื่อดวงตาของโลกดับแล้ว เพราะดวงตาดวงนี้ถ้ายังมีชีวิตอยู่ มันยังสื่อความหมายได้
เป็นคนชี้แนะได้ แต่พอดับแล้วมันก็มีอยู่ ดับแล้วท่านก็ไปอยู่ที่ของท่าน เป็นวิมุตติสุขอันนั้น
ต่างหากละ นี่คือนิเวศอันละเอียดคนละ ทุกคนปรารถนาความสุข ในศาสนาของเราที่ประเสริฐ
มาก ประเสริฐ ชี้แนะเข้ามาถึงจิต ถึงที่สุดของการเกิดและการตาย ลัทธิต่างๆ มีแต่ว่าไปอยู่ที่นั่น ไป
อยู่ที่นี้ เขายังเกิดและตาย เพราะเขาดับไม่เป็นไง เขาบริหารไม่เป็น เขาจัดการไม่เป็น เขาถึงไม่เป็น
ดวงตาของโลกเหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้
ตั้งแต่การเกิด รู้ตั้งแต่การดำรงอยู่ และรู้เรื่องวิธีการดับ แล้วรู้วิธีว่าอยู่ที่สูงที่สุด ที่สุดแห่งการ
ประพฤติกปฏิบัติ เห็นใหม่ นี่คือดวงตาของโลกนะ

ในศาสนาของเรา เราปรารถนาความสุข ต้องพยายามขึ้นมาจากหยาบ จากกลาง จาก
ละเอียด แล้วจะมีความสุขทุกๆ ขึ้นตอนไป เอวัง